

અગ્રતા ક્રમ :-

૧૪

વિભાગ :- શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગ

તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક : ૧૫/૪/૮૯૪

૧૫ મી ગુજરાત વિધાનસભા ચોથું સત્ર

વિધાનસભા ગૃહમાં જવાબ આપવાની તારીખ : ૧૩.૦૨.૨૦૨૪ (બીજી બેઠક)

પ્રશ્નનું શીર્ષક : અમદાવાદ જિલ્લાના ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદાના ભંગની ફરિયાદો

પ્રશ્ન પૂછનાર માન. ધારાસભ્યશ્રીનું નામ અને તેમનો મત વિસ્તાર : શ્રી કાળુભાઈ રૂપાભાઈ ડાભી (ધંધુકા)

અગ્રતા ક્રમ : ૧૪

વિધાનસભા તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: ૧૫/૪/૮૯૪

અનુક્રમણિકા

	વિગત	મુખ્ય પેજ
મૂળ પ્રશ્ન	<u>વિધાનસભાએ વિભાગને મોકલેલ પ્રશ્ન</u>	
જવાબ	<u>વિભાગે કરેલ જવાબ</u>	
	<u>પ્રશ્નનું મુખ્ય હાર્દ</u>	
	<u>પૂરક નોંધ</u>	પેટા પ્રશ્ન પુછનાર માન.ધારાસભ્યશ્રીનું નામ
પેટા પ્રશ્ન-૧	<u>તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ અમદાવાદ જિલ્લામાં એક વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન તાલુકાવાર કુલ કેટલા ઔદ્યોગિક એકમોની તપાસણી કરવામાં આવેલ છે?</u>	શ્રી કાળુભાઈ ડાભી (ધંધુકા)
પેટા પ્રશ્ન-૨	<u>રાજ્યનું શ્રમ તંત્ર મુખ્યત્વે કયા શ્રમ કાયદાઓનો અમલ કયા સંવર્ગના કયા અધિકારીઓ દ્વારા કરાવે છે ?</u>	શ્રી કાળુભાઈ ડાભી (ધંધુકા)
પેટા પ્રશ્ન-૩	<u>અમદાવાદ જિલ્લામાં તા-૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ છેલ્લા એક વર્ષ દરમિયાન મળેલ ફરિયાદો કયા કયા શ્રમ કાયદા હેઠળની છે ?</u>	શ્રી કિરીટસિંહ ડાભી (ધોળકા)
પેટા પ્રશ્ન-૪	<u>તા-૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ અમદાવાદ જિલ્લામાં છેલ્લા એક વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન પગાર ધારા હેઠળ કેટલી ફરિયાદો મળેલ છે ?</u>	શ્રી બાબુસિંહ જાદવ (વટવા)

વિધાનસભાએ વિભાગને મોકલેલ પ્રશ્ન

તારાંકિત પ્રશ્ન

ક્રમાંક: પ્ર/

ગુજરાત વિધાનસભા સચિવાલય

તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: 15/4/894

વિષય:

અમદાવાદ જિલ્લાના ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદા ભંગની ફરિયાદો

સૂચના મળ્યાની તારીખ: વિભાગે ઓનલાઈન જવાબ મોકલાવવાની છેલ્લી

11/01/2024

તારીખ 07/02/2024

પ્રશ્ન દાખલ કર્યાની તારીખ

22/01/2024

*15/4/894

શ્રી કાળુભાઈ રૂપાભાઈ ડાભી(વંધુકા)

શ્રમ અને રોજગાર જાગ્રાવવા કૃપા કરશે કે:-

માનનીય શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર મંત્રીશ્રી જાગ્રાવવા કૃપા કરશે કે :-

(૧) તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ છેલ્લા એક વર્ષ દરમિયાન અમદાવાદ જિલ્લામાં આવેલ ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદા ભંગ અન્વયે કેટલી ફરિયાદો મળી, અને

(૨) તે ફરિયાદો અન્વયે શી કાર્યવાહી કરવામાં આવી?

મેઈન પેજ પર જાઓ

વિભાગે કરેલ જવાબ

અમદાવાદ જિલ્લાના ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદાના ભંગની ફરિયાદો

•૧૫/૪/૮૯૪- શ્રી કાળુભાઈ રૂપાભાઈ ડાભી(ધંધુકા):

માનનીય શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર મંત્રીશ્રી જણાવવા કૃપા કરશે કે:-

પ્રશ્ન

જવાબ

(૧) તા.૩૧-૧૨-૨૦૨૩ની સ્થિતિએ (૧) કુલ- ૨,૭૫૭.

છેલ્લા એક વર્ષ દરમિયાન

અમદાવાદ જિલ્લામાં

આવેલ ઔદ્યોગિક એકમો

સામે શ્રમ કાયદાના ભંગ

અન્વયે કેટલી ફરિયાદો

મળી,

(૨) ઉક્ત ફરિયાદો અન્વયે શી (૨) ઉક્ત ફરિયાદો પૈકી,

કાર્યવાહી કરવામાં આવી?

- ૧૫૩ ફરિયાદોમાં ૬૬૯ શ્રમયોગીઓને ૩,૮૦,૭૪,૧૭૮/-નું સમજાવટથી ચુકવણું કરાવવામાં આવેલ છે.
- ૬૩૦ ફરિયાદો પૈકી કસુરવાર ૨૬૦ સંસ્થા વિરુદ્ધ કુલ- ૩૦૧ કોર્ટ કેસો દાખલ કરવામાં આવેલ છે.
- ૧૭૦ ફરિયાદોમાં અરજદારશ્રીને સંસ્થા સાથે સમાધાન થયેલ છે.
- ૫૧૫ ફરિયાદોમાં શ્રમયોગીઓને લેબર કોર્ટમાં રીકવરી અરજી દાખલ કરવાની/ પુનઃ સ્થાપનનો ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉભો કરવા/ગેચ્યુઈટી અંગે કંટ્રોલીંગ ઓથોરીટી સમક્ષ દાવો ઉપસ્થિત કરવા સલાહ આપેલ છે.
- કુલ- ૭૩ કારખાના વિરુદ્ધ કુલ- ૬૩૯ ફોજદારી કેસો દાખલ કરવામાં આવેલ છે. તથા તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ બાકી રહેલ ૩૮ ફરિયાદો સમયમર્યાદામાં કાર્યવાહી હેઠળ છે.
- અન્ય ફરિયાદોનો નિયમાનુસાર નિકાલ કરવામાં આવી રહેલ છે.

(વધુ પાછળ.....)

ગૃહમાં જવાબ આપવાની તા.૧૩/૦૨/૨૦૨૪.

ક્ર:વસપ/૧૧૨૦૨૪/તા.પ્ર.-૧૬/મ(૩)

શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગ,
સચિવાલય, ગાંધીનગર,

તા. ૦૭/૦૨/૨૦૨૪.

પ્રતિ,

સચિવશ્રી,

ગુજરાત વિધાનસભા, સચિવાલય, ગાંધીનગરના તા.૨૨/૦૧/૨૦૨૪ના પત્ર અનુસંધાને
જવાબ અપલોડ કરેલ છે.

(ગગુભા રાજ)

નાયબ સચિવ(શ્રમ),

શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગ.

• નકલ રવાના: -

(૧) માન. મંત્રીશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૧,
ગાંધીનગર.

(૨) માન. રા.ક.મંત્રીશ્રીના અંગત સચિવશ્રી, શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર, સ્વર્ણિમ સંકુલ-૨,
ગાંધીનગર.

(૩) શ્રમ આયુક્તશ્રી(ગુ.રા.)ની કચેરી, ઉદ્યોગ ભવન, ગાંધીનગર.

(૪) નિયામકશ્રી, ઔદ્યોગિક સલામતી અને સ્વાસ્થ્ય, શ્રમભવન, ખાનપુર, અમદાવાદ.

(૫) વિધાનસભા કામકાજ માટે વિભાગના નોડલ અધિકારીશ્રી,શ્ર.કૌ.વિ.રો.વિ., સચિવાલય,
ગાંધીનગર.

(૬) સેકશન અધિકારીશ્રી(સં.) શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગ, સચિવાલય,
ગાંધીનગર.

(૭) શાખા સિલેક્ટ ફાઇલ /નાયબ સેકશન અધિકારી સિલેક્ટ ફાઇલ - ૨૦૨૪.

પ્રશ્નનું મુખ્ય હાઈ

અમદાવાદ જિલ્લાના ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદાના ભંગની ફરિયાદો

ઔદ્યોગિક એકમો દ્વારા કર્મચારી / વર્કરોનું શોષણ ન થાય ત્યારે જ રાજ્યમાં ઔદ્યોગિક શાંતિ જાળવાઈ રહે. ગુજરાત ઔદ્યોગિક શાંતિ જાળવી રાખવામાં અગ્રેસર છે. શ્રમ તંત્ર દ્વારા રાજ્યમાં ઔદ્યોગિક શાંતિ અને સલામતીનું વાતાવરણ જાળવી રાખવા માટે શ્રમિકો અને માલિકોને સ્પર્શતાં વિવિધ શ્રમ કાયદાઓના અસરકારક અમલીકરણને અગ્રિમતા આપી પ્રયાસો હાથ ધરવામાં આવે છે.

- વિવિધ શ્રમ કાયદાઓના ભંગ બાબતની ફરિયાદોનો સમયમર્યાદામાં નિકાલ કરવાની કામગીરી શ્રમ તંત્રના શ્રમ અધિકારી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે.

મેઈન પેજ પર જાઓ

પૂરક નોંધ

અમદાવાદ જિલ્લાના ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદાના ભંગની ફરિયાદો

ફરિયાદ સંદર્ભે કરવામાં આવેલ કાર્યવાહીની વિગતો:-

- અમદાવાદ જિલ્લામાં તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ કુલ-૧૦૧૧૮ ઔદ્યોગિક એકમો કારખાના ધારા હેઠળ નોંધાયેલ છે. જેમાંથી કુલ-૯૧૩૬ ચાલુ ઔદ્યોગિક એકમો છે તથા કુલ-૯૮૨ બંધ ઔદ્યોગિક એકમો છે.
- અમદાવાદ જિલ્લામાં તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ છેલ્લા એક વર્ષમાં ઔદ્યોગિક એકમો સામે શ્રમ કાયદાના ભંગ અન્વયે કુલ: ૨૭૫૭ (બે હજાર સાત સો સત્તાવન) ફરીયાદો મળેલ છે.
- કર્મચારી / વર્કરો તરફથી મળેલ ઉક્ત ફરીયાદો પૈકી ૧૫૩(એક સો ત્રેપન) ફરીયાદોમાં નીચે મુજબનું સમજાવટથી ચુકવણું કરાવવામાં આવેલ છે.

ફરિયાદોની સંખ્યા	ઔદ્યોગિક એકમોની સંખ્યા	શ્રમયોગીઓની સંખ્યા	સમજાવટથી કરાવેલ ચુકવણું
૧૫૩ (એક સો ત્રેપન)	૧૨૮ (એક સો અઠ્ઠાવીસ)	૬૬૯ (છ સો ઓગણસીત્તેર)	રૂ. ૮૦૭૪૧૭૮ (એસી લાખ ચુમોતેર હજાર એક સો ઇઠોતેર)

- ઉક્ત ફરિયાદો સંદર્ભે કુલ ૩૩૩ (ત્રણ સો તેત્રીસ) ઔદ્યોગિક એકમો સામેની કુલ ૭૦૩ (સાત સો ત્રણ) ફરિયાદોમાં ઔદ્યોગિક એકમો દ્વારા પુર્તતા ન કરતાં તેઓ સામે કુલ ૯૪૦(નવ સો ચાલીસ) ફોજદારી કેસો નામદાર લેબર કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે.
- ૭૪૨ ફરિયાદોમાં અરજદારશ્રીઓને ઔદ્યોગિક એકમો સાથે સમાધાન થયેલ છે.
- ૫૧૫ ફરિયાદોમાં ૪૦૨ ઔદ્યોગિક એકમોમાં શ્રમયોગીઓને લેબર કોર્ટમાં રિકવરી અરજી દાખલ કરવાની / પુનઃ સ્થાપનનો ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉપસ્થિત કરવા / ગ્રેજ્યુઈટી અંગે કંટ્રોલીંગ ઓથોરીટી સમક્ષ દાવો ઉપસ્થિત કરવા સલાહ આપેલ છે.

ફરિયાદ ઉપરાંત કરવામાં આવેલ કાર્યવાહીની વિગતો:-

- તા. ૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ છેલ્લા એક વર્ષમાં અમદાવાદ જિલ્લામાં શ્રમ તંત્રના અધિકારીઓ દ્વારા ઉક્ત ફરિયાદો ઉપરાંત કુલ ૧૫૬૮ (એક હજાર પાંચ સો અડસઠ) ઔદ્યોગિક એકમોની રૂબરૂ તપાસ કરીને લાગૂ પડતા શ્રમ કાયદાઓ હેઠળ તપાસનોંધ આપવામાં આવેલ છે.
- ઔદ્યોગિક એકમોને વિવિધ શ્રમ કાયદાઓ હેઠળ આપવામાં આવેલ તપાસનોંધ સંદર્ભે પૂર્તતા ન કરતા કુલ ૧૫૫ (એક સો પંચાવન) ઔદ્યોગિક એકમો સામે ૧૯૦ (એક સો નેવું) ફોજદારી કેસો નામદાર લેબર કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલ છે. જે પૈકી ૯૮ (અઠ્ઠાણું) કેસોનો નામદાર કોર્ટ દ્વારા નિકાલ કરી કસુરવાર માલિકને રૂ. ૭,૨૦,૦૦૦/- (સાત લાખ વીસ હજાર) દંડ વસુલ કરવામાં આવેલ છે.

ઔદ્યોગિક એકમોની સંખ્યા	દાખલ કરેલ કોર્ટ કેસોની સંખ્યા	પડતર કોર્ટ કેસોની સંખ્યા	નિકાલ કરેલ કોર્ટ કેસોની સંખ્યા	દંડની રકમ
૧૫૫ (એક સો પંચાવન)	૧૯૦ (એક સો નેવું)	૯૨ (બાણુ)	૯૮ (અઠ્ઠાણું)	રૂ. ૭,૨૦,૦૦૦/- (સાત લાખ વીસ હજાર)

- ફરિયાદો ઉપરાંત સરકારી શ્રમ અધિકારીશ્રી દ્વારા કરવામાં આવેલ તપાસ દરમિયાન પણ સમજાવટથી નીચે મુજબનું ચુકવણું કરાવવામાં આવેલ છે.

ચુકવણાનો પ્રકાર	સંસ્થાઓની કુલ સંખ્યા	શ્રમયોગીઓની કુલ સંખ્યા	સમજાવટથી કરાવેલ કુલ ચુકવણું
બાકી પગારનું ચુકવણું	૦૧ (એક)	૦૨ (બે)	રૂ.૩,૨૦૦/- (બે હજાર ત્રણ સો)
લઘુત્તમ વેતનના તફાવતનું ચુકવણું	૨૯ (ઓગણત્રીસ)	૨૭૩ (બસો તોત્તેર)	રૂ.૧૨,૦૮,૦૧૨/- (બાર લાખ આઠ હજાર બાર)
બાકી બોનસનું ચુકવણું	૦૫ (પાંચ)	૯૦ (નેવું)	રૂ.૭,૭૬,૪૪૯/- (સાત લાખ છોતેર હજાર ચાર સો ઓગણ પચાસ)

આમ, કુલ-૩૫ સંસ્થાઓમાં ૩૬૫ શ્રમયોગીઓને કુલ રૂ. ૧૯,૮૭,૬૬૧ નું ચુકવણું ફરિયાદ સિવાય કરાવવામાં આવેલ છે.

શ્રમ તંત્રનો કાર્યક્ષેત્ર અને વ્યાપ:

શ્રમ કાયદાઓના અમલીકરણ ઉપરાંત ઔદ્યોગિક શાંતિની જાળવણી કરવી તેમજ સુમેળ ભર્યું ઔદ્યોગિક વાતાવરણ પ્રસ્થાપિત કરવામાં શ્રમ તંત્ર આગવી અને અગત્યની ભૂમિકા ભજવે છે. શ્રમ કાયદાઓમાં કરેલ સુધારાઓમાં ઔદ્યોગિક વિકાસની સાથે શ્રમયોગીઓનું હિત જાળવાઈ રહે તે બાબત ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.

શ્રમ તંત્રનો અભિગમ અને વ્યુહરચના અને કામગીરી:

- ઔદ્યોગિક શાંતિ જાળવી રાખવી. શ્રમ કાયદાઓનો અમલ કરાવવો. શ્રમ અને ઉદ્યોગને લગતો કાયદાઓ, પ્રક્રિયાઓ અને નીતિઓને તર્ક બદ્ધ બનાવવા માટે તમામ પક્ષકારો સાથે ત્રિપક્ષીય મંત્રણાઓ કરવી.
- રાજ્યનું શ્રમ આયુક્ત તંત્ર મુખ્યત્વે કારખાના ધારા, ૧૯૪૮ અને તે હેઠળના નિયમો, વેતન ચુકવણી ધારા, ૧૯૩૬, પ્રસુતિ સહાયતા અધિનિયમ, ૧૯૬૧, લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ-૧૯૪૮, બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ-૧૯૬૫, ગ્રેજ્યુઈટી ચુકવણી અધિનિયમ-૧૯૭૨, કોન્ટ્રાક્ટ મજૂર(નિયમન અને નાબુદી) અધિનિયમ-૧૯૭૦, ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ-૧૯૪૭, અને બાળ અને કિશોર(પ્રતિબંધ અને નિયમન) અધિનિયમ-૧૯૮૬ કાયદાઓનો અમલ કરાવે છે.
- શ્રમ તંત્રના નાયબ શ્રમ આયુક્ત (વર્ગ-૧), મદદનીશ શ્રમ આયુક્ત (વર્ગ-૧), સરકારી શ્રમ અધિકારી(વર્ગ-૨) તથા નિયામકશ્રી, ઔદ્યોગિક સલામતી અને સ્વાસ્થ્યતંત્રના નાયબ નિયામક(વર્ગ-૧), મદદનીશ નિયામક(વર્ગ-૨), ઔદ્યોગિક સલામતી અને સ્વાસ્થ્ય અધિકારી(વર્ગ-૨) સંવર્ગના અધિકારી શ્રમ કાયદાઓનો અમલ કરાવે છે. શ્રમ કાયદાઓના અમલીકરણ માટે માસિક રૂપ(પચ્ચીસ) નિરીક્ષણોનો લક્ષ્યાંક દરેક સરકારી શ્રમ અધિકારીશ્રીને આપવામાં આવેલ છે. સરકારી શ્રમ અધિકારીશ્રીઓ દ્વારા શ્રમ કાયદાઓના નિરીક્ષણો કરતી વખતે જે ઔદ્યોગિક એકમો સામે ફરિયાદો હોય તેવા ઔદ્યોગિક એકમોના નિરીક્ષણોને અગ્રતાના ધોરણે હાથ ધરવામાં આવે છે.
- ઔદ્યોગિક એકમો સામે ફરિયાદ આવે ત્યારે, જે તે ઔદ્યોગિક એકમની સરકારી શ્રમ અધિકારી રૂબરૂ લાગુ પડતાં શ્રમ કાયદા હેઠળ નિરીક્ષણ કરે છે અને જરૂર જણાય શ્રમ

કાયદાના ભંગ બદલ તપાસનોંધ આપે છે, જો ઔદ્યોગિક એકમ શ્રમ કાયદાના ભંગની પુર્તતા ન કરે તો આવા શ્રમ કાયદાના ભંગમા ફોજદારી કેસ સમુચિત અદાલતમાં સરકારી શ્રમ અધિકારી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવે છે. ઔદ્યોગિક એકમો સામે ફરિયાદોમાં માનનીય પ્રાઈમ મીનીસ્ટર ગ્રીવન્સીસ પોર્ટલ, માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રી કાર્યાલય (સી.એમ.ઓ. પોર્ટલ) , લોક ફરિયાદ (સ્વાગત પોર્ટલ), ઇ-મેઈલ દ્વારા મળતી ફરિયાદો તથા સરકારી સંદર્ભ અને કચેરીને શ્રમયોગી/શ્રમયોગીના મંડળ દ્વારા સીધી કરવામાં આવતી ફરિયાદોનો સમાવેશ થાય છે.

- લઘુતમ વેતન અધિનિયમ- ૧૯૪૮ , રાજ્ય સરકારને મળેલ સત્તા મુજબ કુલ ૫૬ અનુસુચિત રોજગારીઓમાં લઘુતમ વેતન દર નક્કી કરવામાં આવેલ છે. સદર કાયદા હેઠળ ઓછુ વેતન ચૂકવાતુ હોય તેવી સંસ્થામાં સરકારી શ્રમ અધિકારી દ્વારા સમજાવટથી શ્રમયોગીઓને વેતન તફાવત ચૂકવવા માટેના પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે. વિવિધ રોજગારીઓમાં લઘુતમ વેતન દર નક્કી કરવા અને તેમાં સુધારા વધારા બાબતે લઘુતમ વેતન સલાહકાર મંડળ રાજ્ય સરકારને ભલામણ કરે છે આ કાયદો શ્રમયોગીઓના જીવન નિર્વાહ માટે પુરતુ વેતન મળી રહે તે હેતુથી કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવેલ છે.
- ગ્રેજ્યુઈટી ચૂકવણી અધિનિયમ-૧૯૭૨ શ્રમિકોની વ્હેણી નીકળતી ગ્રેજ્યુઈટીની રકમ સંસ્થાના માલિક ચૂકવણી ન કરે તો તે મેળવવા માટે શ્રમિક પોતે અથવા નોંધાયેલ ટ્રેડયુનિયન મારફત નિયંત્રણ અધિકારીને નિયત કરવામાં આવેલ ફોર્મમાં અરજી કરી શકે છે. નિયંત્રણ અધિકારી પક્ષકારોની રજૂઆતો અને રજૂ થયેલ પુરાવાઓને ધ્યાને લઈ સંસ્થાને ગ્રેજ્યુઈટીની રકમ શ્રમિકને ચૂકવવા હુકમ કરે છે. આ હુકમ સામે કોઈ પણ પક્ષકાર ૬૦ દિવસની અંદર એપેલેટ ઓથોરિટીની અપીલ કરી શકે છે. હાલમાં કાયદાકીય જોગવાઈઓ અનુસાર વધુમાં રૂપિયા ૨૦,૦૦,૦૦૦/- (વીસલાખ) ગ્રેજ્યુઈટી તરીકે ચૂકવણી થઈ શકે છે.
- કોન્ટ્રાક્ટ મજૂર (નિયમન અને નાબૂદી) અધિનિયમ-૧૯૭૦ ભારત સરકારે ઉદ્યોગોમાં કોન્ટ્રાક્ટ પ્રથા હેઠળ કામ કરતા શ્રમયોગીઓની સલામતી અને કલ્યાણ માટે આ કાયદો પસાર કરેલ છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા તે અન્વયેના નિયમો બનાવેલ છે. રાજ્યમાં ૫૦ કે

તેથી વધુ શ્રમયોગીઓને કામે રાખતી સંસ્થા/ ઉદ્યોગોને કોન્ટ્રાક્ટ/મજૂર(નિયમન અને નાબૂદી) જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે. આ કાયદા હેઠળ રાજ્ય કક્ષાએ રજિસ્ટ્રિંગ અને લાયસન્સિંગ અધિકારી તરીકે અધિક શ્રમ આયુક્તને તથા મદદનીશ શ્રમ આયુક્તને તેઓના કાર્યવિસ્તાર પૂરતા નોંધણી અને લાયસન્સિંગ અધિકારી તરીકે જાહેર કરેલ છે.

- ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ-૧૯૪૭, ભારત સરકારશ્રીનો આ કાયદો ઔદ્યોગિક તકરારોની તપાસ અને પતાવટ તથા બીજા અમુક હેતુઓ માટે જોગવાઈ કરવાના ઉદ્દેશથી ઘડવામાં આવેલા છે. આ કાયદામાં માલિકો- માલિકો અને માલિકો અને શ્રમિકો વચ્ચેની અથવા શ્રમિકો- શ્રમિકો વચ્ચેની ઔદ્યોગિક તકરારમાં નિરાકરણ માટેની જોગવાઈઓ કરવામાં આવેલ છે. રાજ્યના મદદનીશ શ્રમ આયુક્તને સમાધાન અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવેલ છે. ઔદ્યોગિક વિવાદોમાં સમાધાન શક્ય ન બનવાના કિસ્સામાં શ્રમ તંત્રના રેફરન્સ કરવાની સત્તાઓ મદદનીશ શ્રમ આયુક્ત, નાયબ શ્રમ આયુક્ત અને રાજ્યના શ્રમ આયુક્ત દ્વારા ન્યાયનિર્ણય માટે હકુમત ધરાવતી અદાલતોમાં રેફરન્સ કરવામાં આવે છે. આ કાયદા હેઠળ લે- ઓફ, રિટ્રેયમેન્ટ અને ક્લોઝર સંબંધિત ખાસ જોગવાઈઓ કરવામાં આવેલ છે. આ કાયદાની જોગવાઈઓના ભંગ માટે શ્રમ તંત્રના અધિકારીઓ દ્વારા કસૂરવાર સંસ્થાઓ સામે અદાલતમાં કેસો દાખલ કરી કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવે છે.
- આંતર રાજ્ય સ્થાનાન્તરી કામદાર (રોજગાર નિયમન અને સેવાની શરતો) અધિનિયમ, ૧૯૭૯ રાજ્યનું શ્રમ આયુક્ત તંત્ર સ્થાનાન્તરી શ્રમયોગીઓને લગતા "આંતર રાજ્ય સ્થાનાન્તરી કામદાર (રોજગાર નિયમન અને સેવાની શરતો) અધિનિયમ, ૧૯૭૯"નો અમલ કરાવે છે. આ અધિનિયમની જોગવાઈ મુજબ જ્યારે પાંચ કે તેથી વધારે શ્રમયોગીઓ એક રાજ્યમાંથી કોઈ કોન્ટ્રાક્ટર મારફત બીજા રાજ્યમાં કામ કરવા સબબ ભરતી થાય ત્યારે તેવા કોન્ટ્રાક્ટરને તથા આવા કામદારો જે સંસ્થામાં કામ કરે તે સંસ્થાને લાગુ પડે છે.
- આવી સંસ્થાએ આ અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી કરાવવી ફરજિયાત છે. અને આવા કોન્ટ્રાક્ટરે આ અધિનિયમ હેઠળ લાયસન્સ લેવું ફરજિયાત છે. આ માટે રાજ્યના તમામ જિલ્લાઓમાં ફરજ બજાવતા મદદનીશ શ્રમ આયુક્ત વર્ગ-૧ને નોંધણી તેમજ

લાયસન્સીંગ અધિકારી જાહેર કરેલ છે. આ અધિનિયમની અન્ય જોગવાઈઓ જેવી કે, શ્રમયોગીઓને વિસ્થાપન ભથ્થું, પ્રવાસ ભથ્થું, કામના કલાકો, ઓવર ટાઇમ વગેરેનો અમલ સરકારી શ્રમ અધિકારી, વર્ગ-૨ દ્વારા કરાવવામાં આવે છે.

- બાળ અને તરૂણ શ્રમયોગી (પ્રતિબંધ અને નિયમન) અધિનિયમ- ૧૯૮૬ , રાજ્યના શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગ દ્વારા અમલીકરણ કરવામાં આવે છે. જે બાળકોએ ૧૪ વર્ષ પુરા કરેલ નથી તેવા બાળકોને કોઈપણ પ્રકારના ધંધા/ પ્રક્રિયાઓમાં કામે રાખવા પર સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ મુકવામાં આવેલ છે. ૧૪ થી ૧૮ વર્ષના કિશોર(તરૂણો) ને જોખમી વ્યવસાયોમાં પ્રતિબંધ છે અને અન્ય વ્યવસાયો/પ્રક્રિયાઓમાં તરૂણ શ્રમયોગીઓને કામે રાખવા માટે રોજગારીના નિયમનાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. આ કાયદાની કલમ-૧૬ હેઠળ કરેલ જોગવાઈ મુજબ કોઈપણ વ્યક્તિ તેમજ પોલીસ અધિકારી પણ બાળશ્રમયોગી રાખવા અંગે ફોજદારી ફરિયાદો દાખલ કરી શકે છે. બાળ અને તરૂણ શ્રમયોગીઓને કાયદાથી વિરૂધ્ધ કામે રાખવા પર માલિકોને પ્રથમ વારના ગુનામાં રૂપિયા ૨૦,૦૦૦/- થી ૧,૦૦,૦૦૦/- નો દંડ અથવા છ મહિનાથી બે વર્ષ સુધીની જેલ અથવા બંને શિક્ષાની જોગવાઈ છે. જ્યારે આવા જ પ્રકારના બીજીવારના ગુનામાં તેજ માલિકને એક વર્ષથી લઈને ત્રણ વર્ષ સુધીની જેલની સજાની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

મેઈન પેજ પર જાઓ

અગ્રતા ક્રમ: ૧૪

તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: ૧૫/૪/૮૯૪

પેટા પ્રશ્ન પુછનાર ધારાસભ્યશ્રી: શ્રી કાળુભાઈ રૂપાભાઈ ડાભી (ધંધુકા)

પેટા
પ્રશ્ન-૧

તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ અમદાવાદ જિલ્લામાં એક વર્ષના સમયગાળા દરમ્યાન તાલુકાવાર કુલ કેટલા ઔદ્યોગિક એકમોની તપાસણી કરવામાં આવેલ છે?

જવાબ

તા.૩૧/૧૨/૨૦૨૩ની સ્થિતિએ અમદાવાદ જિલ્લામાં છેલ્લા એક વર્ષના સમયગાળા દરમ્યાન તાલુકાવાર કુલ-૬૭૦૮ (૬ હજાર સાત સો આઠ) ઔદ્યોગિક એકમોની તપાસણી કરવામાં આવેલ છે. જેની વિગતો આ મુજબ છે.

તાલુકાવાર તપાસણીની સંખ્યા		
ક્રમ	તાલુકાનું નામ	તપાસણીની સંખ્યા
૧	અમદાવાદ શહેર	૪૪૭૧
૨	બાવળા	૨૪૧
૩	દસ્ક્રોઇ	૪૭૪
૪	દેત્રોજ	૧૭
૫	ધંધુકા	૦૪
૬	ઘોલેરા	૦૩
૭	ઘોળકા	૧૨૬
૮	માંડલ	૬૨
૯	સાણંદ	૧૨૦૪
૧૦	વિરમગામ	૧૦૬
	કુલ	૬૭૦૮ (૬ હજાર સાતસો આઠ)

અગ્રતા ક્રમ: ૧૪	
તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: ૧૫/૪/૮૯૪	
પેટા પ્રશ્ન પુછનાર ધારાસભ્યશ્રી: શ્રી કાળુભાઈ રૂપાભાઈ ડાભી (ધંધુકા)	
પેટા પ્રશ્ન ૨	રાજ્યનું શ્રમ તંત્ર મુખ્યત્વે કયા શ્રમ કાયદાઓનો અમલ કયા સંવર્ગના કયા અધિકારીઓ દ્વારા કરાવે છે ?
જવાબ	<ul style="list-style-type: none"> • રાજ્યનું શ્રમ તંત્ર મુખ્યત્વે કારખાના ધારા,૧૯૪૮ અને તે હેઠળના નિયમો, વેતન ચુકવણી ધારા,૧૮૩૬, પ્રસુતિ સહાયતા અધિનિયમ, ૧૯૬૧, લઘુત્તમ વેતન અધિનિયમ,૧૯૪૮, બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ,૧૯૬૫, ગ્રેજ્યુઇટી ચુકવણી અધિનિયમ,૧૯૭૨, કોન્ટ્રાક્ટ મજૂર (નિયમન અને નાબુદી) અધિનિયમ,૧૯૭૦, ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ,૧૯૪૭, બાળ અને કિશોર (પ્રતિબંધ અને નિયમન) અધિનિયમ,૧૯૮૬, કાયદાઓનો અમલ કરાવે છે. • શ્રમ તંત્રના નાયબ શ્રમ આયુક્ત (વર્ગ-૧), મદદનીશ શ્રમ આયુક્ત (વર્ગ-૧), સરકારી શ્રમ અધિકારી(વર્ગ-૨)તથા નિયામકશ્રી, ઔદ્યોગિક સલામતી અને સ્વાસ્થ્યતંત્રના નાયબ નિયામક(વર્ગ-૧), મદદનીશ નિયામક(વર્ગ-૨), ઔદ્યોગિક સલામતી અને સ્વાસ્થ્ય અધિકારી(વર્ગ-૨) સંવર્ગના અધિકારી શ્રમ કાયદાઓનો અમલ કરાવે છે.

અગ્રતા ક્રમ: ૧૪

તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: ૧૫/૪/૮૯૪

પેટા પ્રશ્ન પુછનાર ધારાસભ્યશ્રી: શ્રી કિરીટસિંહ ડાભી (ઘોળકા)

પેટા પ્રશ્ન ૩	અમદાવાદ જિલ્લામાં તા-૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ છેલ્લા એક વર્ષ દરમ્યાન મળેલ ફરિયાદો કયા કયા શ્રમ કાયદા હેઠળની છે ?																																	
જવાબ	અમદાવાદ જિલ્લામાં તા-૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ છેલ્લા એક વર્ષ દરમ્યાન મળેલ ફરિયાદોની વિગત નીચે મુજબ છે. <table border="1"><thead><tr><th>ક્રમ</th><th>કાયદાનું નામ</th><th>ફરિયાદોની સંખ્યા</th></tr></thead><tbody><tr><td>૧</td><td>કારખાના અધિનિયમ, ૧૯૪૮</td><td>૫૯૪</td></tr><tr><td>૨</td><td>પગાર ધારા અધિનિયમ, ૧૯૨૩</td><td>૫૧</td></tr><tr><td>૩</td><td>લઘુતમ વેતન અધિનિયમ, ૧૯૪૮</td><td>૬૮૬</td></tr><tr><td>૪</td><td>ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭</td><td>૭૪</td></tr><tr><td>૫</td><td>ગ્રેજ્યુઈટી ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૭૨</td><td>૧૭</td></tr><tr><td>૬</td><td>બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૬૫</td><td>૧૭</td></tr><tr><td>૭</td><td>ગુજરાત ઔદ્યોગિક સબંધક અધિનિયમ, ૧૯૪૬</td><td>૨૫</td></tr><tr><td>૮</td><td>માતૃત્વ લાભ અધિનિયમ, ૧૯૬૧</td><td>૦૬</td></tr><tr><td>૯</td><td>અન્ય</td><td>૧૨૮૭</td></tr><tr><td colspan="2">કુલ</td><td>૨૭૫૭ (બે હજાર સાતસો સત્તાવન)</td></tr></tbody></table>	ક્રમ	કાયદાનું નામ	ફરિયાદોની સંખ્યા	૧	કારખાના અધિનિયમ, ૧૯૪૮	૫૯૪	૨	પગાર ધારા અધિનિયમ, ૧૯૨૩	૫૧	૩	લઘુતમ વેતન અધિનિયમ, ૧૯૪૮	૬૮૬	૪	ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭	૭૪	૫	ગ્રેજ્યુઈટી ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૭૨	૧૭	૬	બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૬૫	૧૭	૭	ગુજરાત ઔદ્યોગિક સબંધક અધિનિયમ, ૧૯૪૬	૨૫	૮	માતૃત્વ લાભ અધિનિયમ, ૧૯૬૧	૦૬	૯	અન્ય	૧૨૮૭	કુલ		૨૭૫૭ (બે હજાર સાતસો સત્તાવન)
ક્રમ	કાયદાનું નામ	ફરિયાદોની સંખ્યા																																
૧	કારખાના અધિનિયમ, ૧૯૪૮	૫૯૪																																
૨	પગાર ધારા અધિનિયમ, ૧૯૨૩	૫૧																																
૩	લઘુતમ વેતન અધિનિયમ, ૧૯૪૮	૬૮૬																																
૪	ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭	૭૪																																
૫	ગ્રેજ્યુઈટી ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૭૨	૧૭																																
૬	બોનસ ચુકવણી અધિનિયમ, ૧૯૬૫	૧૭																																
૭	ગુજરાત ઔદ્યોગિક સબંધક અધિનિયમ, ૧૯૪૬	૨૫																																
૮	માતૃત્વ લાભ અધિનિયમ, ૧૯૬૧	૦૬																																
૯	અન્ય	૧૨૮૭																																
કુલ		૨૭૫૭ (બે હજાર સાતસો સત્તાવન)																																

મેઈન પેજ પર જાઓ

અગ્રતા ક્રમ: ૧૪	
તારાંકિત પ્રશ્ન ક્રમાંક: ૧૫/૪/૮૯૪	
પેટા પ્રશ્ન પુછનાર ધારાસભ્યશ્રી: શ્રી બાબુસિંહ જાદવ (વટવા)	
પેટા પ્રશ્ન ૪	તા-૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ અમદાવાદ જિલ્લામાં છેલ્લા એક વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન પગાર ધારા હેઠળ કેટલી ફરિયાદો મળેલ છે ?
જવાબ	તા-૩૧/૧૨/૨૦૨૩ ની સ્થિતિએ અમદાવાદ જિલ્લામાં છેલ્લા એક વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન પગાર ધારા હેઠળ કુલ-૫૧ ફરિયાદો મળેલ છે.

મેઈન પેજ પર જાઓ